

Position Paper

Inbreng van het College voor de Rechten van de Mens ten behoeve van het signalenoverleg.

Inleiding

Het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College) dankt u voor de uitnodiging om deel te nemen aan het signalenoverleg en maakt graag van de gelegenheid gebruik een position paper in te dienen. Het College is het nationale mensenrechteninstituut en gelijkebehandelingsorgaan van Nederland. Het College verricht onderzoek, adviseert de regering en het parlement, geeft voorlichting, bevordert mensenrechteneducatie en stelt internationale rapportages op. Daarnaast beoordeelt het College in individuele gevallen of sprake is van discriminatie. Voor het uitvoeren van deze taken is het van groot belang dat het College goed voeling houdt met mensenrechten in de praktijk

Het belang van signalering vanuit een mensenrechtenperspectief

Betekenisvolle participatie in overheidsbesluitvorming is een mensenrecht. Dit betekent dat iedereen het recht heeft om deel te nemen aan besluitvorming die diegene raakt. Dit recht is verankerd in internationale mensenrechtenverdragen, op grond waarvan de overheid verplicht is voorwaarden te scheppen die participatie mogelijk maken.¹ Daarbij moet in het bijzonder aandacht uitgaan naar mensen in kwetsbare posities. Tijdens participatieprocessen, zoals signalering, kunnen mensen met ervaringskennis problemen zichtbaar maken en oplossingen aanreiken die op beleidsniveau anders niet zichtbaar zouden zijn. Daarom moet de overheid zorgen voor een infrastructuur voor betekenisvolle en effectieve participatie van mensen met ervaringskennis bij het continue proces van ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van wetgeving en beleid, inclusief bijbehorende financiering. De Tweede Kamer kan bij de totstandkoming van wetgeving en beleid erop toezien dat aan de voorwaarde van betekenisvolle participatie is voldaan, en zo waarborgen dat signalen binnen reguliere processen vaker en beter naar voren kunnen komen.

Werkwijze van het College

Het College past de uitgangspunten van betekenisvolle participatie toe binnen de eigen werkwijze. De signalen die het College ontvangt variëren van algemeen tot specifiek: van gerichte thematische signalen die bewust worden uitgevraagd tot ongefilterde meldingen van burgers en organisaties over uiteenlopende onderwerpen. Op deze manieren houdt het College voeling met de praktijk. Hieronder licht het College de werkwijze kort toe.

1. Het College doet onderzoek naar mensenrechtenkwesties in Nederland. In deze onderzoeken maakt het College gebruik van kwalitatieve onderzoeksmethoden, zoals interviews, focusgroepen en adviesraden, om ervaringen en signalen op te halen. Deze ervaringen en signalen worden gebruikt om de onderzoeksvragen te beantwoorden en om onderzoeksuitkomsten te illustreren.
2. Het College heeft binnen de verschillende programma's intensief contact met relevante belangenorganisaties. Deze organisaties, die mensen in kwetsbare posities vertegenwoordigen, vormen een belangrijke brug tussen het College en de mensen om wie het gaat, vooral wanneer zij

¹ Zie onder andere artikel 25 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, artikel 12 van het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind en artikel 3(C) van het VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

verder van de overheid afstaan, zoals mensen die in armoede leven of mensen die dak- of thuisloos zijn.

3. Het College werkt met verschillende klankbordgroepen die betrokken zijn bij de programma's. Het [programma Bestaanszekerheid & Mensenrechten](#) werkt met een netwerk van mensen en organisaties met kennis over bestaansonzekerheid, en een expertgroep die adviseert over belangrijke thema's rondom bestaansonzekerheid. Het [programma toezicht VN-verdrag handicap](#) werkt met een klankbordgroep met leden die ervaring hebben met het leven met een beperking. Het College overlegt met deze klankbordgroepen over het monitoren van en rapporteren over mensenrechten in Nederland, het doen van onderzoek, het geven van adviezen en aanbevelingen; het organiseren van bijeenkomsten en overige activiteiten. Ook kunnen deze klankbordgroepen het College zowel gevraagd als ongevraagd van advies voorzien.
4. Het College is bevoegd om te oordelen over individuele discriminatieklachten. Iedereen kan kosteloos een verzoek om een oordeel indienen. Wanneer een klacht ontvankelijk wordt verklaard, neemt het College deze in behandeling en wordt de zaak op zitting behandeld. De uiteindelijke oordelen kunnen aanleiding geven tot een groter onderzoek op een bepaald onderwerp. Zo zijn de oordelen over zwangerschapsdiscriminatie aanleiding geweest voor een project over dit onderwerp.
5. Tenslotte biedt het College via de website de mogelijkheid om signalen over (mensenrechten)problemen te melden. Zowel burgers als professionals kunnen meldingen doen over persoonlijke situaties, organisaties, groepen mensen of een actueel maatschappelijk thema. Bij de verwerking van meldingen maakt het College een afweging tussen de eigen toegankelijkheid en de capaciteit die nodig is voor het verwerken en beoordelen van meldingen. Zo kost het veel capaciteit om een signaal goed te onderzoeken, en ziet het College een toename van signalen van verwarde mensen. Tegelijkertijd streeft het College ernaar om het melden van signalen laagdrempelig te houden. In dat kader experimenteert het College met nieuwe methodieken om signalen gericht te verzamelen, zoals tijdelijke thematische meldpunten. Zo opende het College van december 2025 tot en met maart 2026 een tijdelijk meldpunt waar patiënten en zorgverleners ervaringen met discriminatie in de zorg konden delen.² Het College is voornemens dergelijke meldpunten vaker in te zetten. De ontvangen signalen worden onder meer gebruikt voor de agendering en prioritering van onderwerpen.

² [Veel goede wil, weinig beleid: onderzoek naar antidiscriminatiebeleid bij huisartsenpraktijken | College voor de Rechten van de Mens.](#)

Trends en ontwikkelingen binnen de signalering van het College

Het College registreert hoeveel discriminatiemeldingen worden gedaan en op welke discriminatiegronden deze betrekking hebben. In 2025 ontving het College 2.478 meldingen, waarvan de meeste betrekking hadden op de discriminatiegronden geslacht (881), ras (705) en handicap of chronische ziekte (481).³ Daarnaast ontving het College 853 verzoeken om een oordeel, die eveneens vooral over deze gronden gingen. In 63 procent van de 139 oordelen werd discriminatie vastgesteld. Dit is een stijging van 23 procent ten opzichte van 2024. In 2025 ontving het College opvallend veel meldingen over leeftijdsdiscriminatie. De monitor laat zien dat het zin heeft om discriminatie aan te kaarten. Wanneer het College oordeelt dat er sprake is van discriminatie, ondernemen organisaties vaak concrete stappen. In 2025 nam 77% van hen maatregelen om herhaling te voorkomen en discriminatie actief tegen te gaan.

³ [‘Starter gezocht’: leeftijd steeds vaker reden voor discriminatie | College voor de Rechten van de Mens.](#)